

тивні правопорушення, що унеможливило б "дублювання" у діяльності різних органів (посадових осіб) при розгляді справ.

Література

1. Адміністративна відповідальність в Україні: навчальний посібник / [Комзюк А. Т., Гуменюк В. А., Джагупов Г. В., Комзюк Л. Т., Лисач Ю. Г., Салманова О. Ю., Синьов О. В., Тищенко М. М.]; за заг. ред. А. Т. Комзюка. 2-е вид., перероб. і доп. – Харків : Ун-т внутр. справ, 2000. – 99 с.

2. Анохіна Л. С. Суб'єкти адміністративної юрисдикції в Україні: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 "Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право" / Л. С. Анохіна – Харків, 2001. – 21 с.

3. Личенко І. О. Адміністративна відповідальність посадових осіб органів місцевого самоврядування: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / І. О. Личенко. – Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – 160 с.

УДК 342.9 (043.2)

Веселов М. Ю.,

к.ю.н., с.н.с., доцент,

Донецький юридичний інститут МВС України, м. Донецьк

УМОВИ ВИКОНАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ШТРАФУ У ПРИМУСОВОМУ ПОРЯДКУ

Штраф є одним із видів адміністративних стягнень, який найчастіше застосовується за правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху. Стаття 307 КУпАП у загальних рисах визначає строки і порядок виконання постанови про накладення штрафу. Але насправді це питання не можна вважати таким вже собі простим. Під час практичної реалізації відповідних положень законодавства виникає багато спірних та, не до кінця врегульованих питань. Особливо це стосується примусового виконання штрафів.

Ухилення від добровільного виконання постанови про накладення адміністративного стягнення призводить до необхідності

застосування відносно правопорушника примусових заходів впливу. Основні умови примусового виконання постанови про стягнення штрафу встановлює КУпАП (ст. 308) та Закон України "Про виконавче провадження". Одним зі спірних питань виконання адміністративного штрафу є з'ясування умов та розміру його стягнення (з боку зацікавлених посадових осіб) та сплати (з боку правопорушника) після закінчення строку, встановленого ч. 1 ст. 307 КУпАП. Частина 3 ст. 299 КУпАП встановлює, що така постанова підлягає примусовому виконанню. Далі ч. 2 ст. 308 Кодексу додає, що у порядку примусового виконання постанови про стягнення штрафу за вчинення адміністративного правопорушення з правопорушника стягується подвійний розмір штрафу, визначеного у відповідній статті цього Кодексу та зазначеного у постанові про стягнення штрафу. З урахуванням зазначених вимог МВС України (на прикладі порушень ПДР) цю проблему намагається вирішити шляхом встановлення зразка постанови у справі про адміністративне правопорушення, затвердженого наказом МВС України від 26 лютого 2009 року № 77 [1].

Другий пункт резолютивної частини постанови передбачає стягнення з порушника, у разі несплати штрафу в установленний строк, подвійного його розміру. Але, аналіз звернень громадян до підрозділів ДАІ та органів ДВС свідчить, що правопорушники, дуже часто, навіть після завершення 15-денного терміну сплачують штраф без врахування подвоєння суми. Чи враховувати таке виконання після перебігу встановленого ч. 1 ст. 307 КУпАП строку повністю завершеним? Ще раз процитуємо положення КУпАП: "постанова про накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафу підлягає примусовому виконанню після закінчення строку, встановленого ч. 1 ст. 307 цього Кодексу" (ст. 298); "у порядку примусового виконання постанови про стягнення штрафу за вчинення адміністративного правопорушення з правопорушника стягується: подвійний розмір штрафу..." (ст. 308).

Отже, підкреслимо, що подвійний розмір штрафу стягується лише у порядку примусового виконання постанови. Примусове виконання постанов про адміністративні штрафи є окремим видом виконавчого провадження і КУпАП не регламентується. Ці правовідносини регулюються Законом України "Про виконавче провадження". Зазначимо, що визначення поняття "примусове ви-

конання" на пряму закон не містить. Ю.В. Білоусов примусове виконання (розуміє як вжиття державним виконавцем заходів щодо реалізації припису юрисдикційного акта способами, які визначено законом, із покладенням на боржника виконавчого збору та інших витрат, пов'язаних із виконанням [2, с. 71]. Враховуючи наведене, можна зробити висновок, що примусовим виконанням є вже фактично вживані заходи реалізації припису юрисдикційного акта.

Розглянемо, що з цього приводу каже Закон України "Про виконавче провадження". Постанови судів у справах про адміністративні правопорушення та постанови органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення можуть бути пред'явлені до виконання протягом трьох місяців (ст. 22 Закону). Вимоги Інструкції з оформлення працівниками ДАІ МВС матеріалів про адміністративні порушення у сфері ЗБДР скорочують термін надсилання постанови у справі про адміністративне правопорушення для примусового виконання до п'яти днів (п. 3.6) [1]. Але такі терміни також не завжди дотримуються. При цьому, певний проміжок часу втрачається на пересилання виконавчого документу до органу ДВС поштою.

Відповідно до ст. 27 Закону державний виконавець зобов'язаний прийняти до виконання виконавчий документ і відкрити виконавче провадження, якщо не закінчився строк пред'явлення такого документа до виконання, він відповідає вимогам, передбаченим цим Законом, і пред'явлений до виконання до відповідного органу державної виконавчої служби. Посадова особа ДВС протягом трьох робочих днів з дня надходження до нього виконавчого документа виносить постанову про відкриття виконавчого провадження. У постанові державний виконавець вказує про необхідність боржнику самостійно виконати рішення у строк до семи днів з моменту винесення постанови. Отже, лише на цьому етапі фактично починається примусове виконання постанови у справі про адміністративне правопорушення, а відповідно виникають юридичні підстави подвоєння розміру призначеного штрафу.

У разі отримання документального підтвердження про повне виконання рішення боржником до початку його примусового виконання державний виконавець закінчує виконавче провадження в порядку, встановленому цим Законом. Виходячи з цього, навіть

після закінчення встановленого ч. 1 ст. 307 КУпАП строку, правопорушник на законних підставах має ще додаткові мінімум п'ятнадцять днів (п'ять + три + сім) для сплати штрафу у добровільному порядку без подвоєння його розміру. В інших випадках, коли виконавче провадження знаходиться вже на стадії примусового виконання, "добровільна" сплата штрафу у неподвоєному розмірі, відповідно до законодавства може вважатися лише частковим виконанням, що не може бути підставою для закінчення виконавчого провадження. Відповідно до пп. 8 п. 1. ст. 49 Закону виконавче провадження підлягає закінченню у разі фактичного виконання в повному обсязі рішення згідно з виконавчим документом. Приймаючи до уваги наведене вище, можна зробити такий висновок – у нашій державі на сьогодні існують певні невирішені питання правового характеру щодо стягування штрафу після перебігу 15-денного строку. Вирішення цієї проблеми, на наш погляд, вбачається у визначенні принципової позиції посадових осіб підрозділів ДАІ та ДВС щодо стягування подвійного розміру суми штрафу лише на стадії примусового виконання постанови у межах виконавчого провадження. І цей алгоритм (фактично окреслений нами у попередніх абзацах цього підрозділу) треба додатково розтлумачити у відомчих інструкціях МВС та Мініюста України.

Література

1. Про затвердження інструкції з оформлення працівниками Державтоінспекції МВС матеріалів про адміністративні порушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху : наказ МВС України від 26.02.2009 № 77. // Офіційний вісник України. – 2009. – № 34. – С. 133. – Ст. 1193.
2. Білоусов Ю. В. Виконавче провадження : навч. посіб. /Ю. В. Білоусов. – К. : Прецедент, 2005. – 192 с.